1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЖОВТНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 16, 1963 No. 197. VOL. LXX.

СЕКРЕТАР ФЛЬОТИ КОРТ ЗРЕЗИГНУВАВ, ЙОГО ПОСТ ЗАЙМЕ ПОЛ Г. НІЦЕ

Вашингтон. — Секретар Фльоти Фред Корт вніс 14-го жовтня резиґнацію, яку прийняв Кеннеді і на його становище найменував асистента секретаря оборони Пола Г. Ніце. Резиґнація секретаря фльоти викликала різні спекуляції про те, що Корт залишив пост тому, що не міг знайти спільної мови з секретарем оборони Робертом МекНамарою в справі побудови нового атомового літаконосця, та тому, що прізвище Корта згадувалося у зв'язку з нищильниками ТФХ в Сенатській Слідчій Підкомісії. Білий Дім заперечує те, що резиґнація секретаря фльоти має який-небудь зв'язок із повищими справами, хоч з урядових кол не заперечують, що Корт мав інший погляд на побудову атомового літаконосця, ніж секретар фльоти МекНамара. Корт є банкіром із Тексасу, теперішнє становище займав від 19-го грудня 1961-го року. Ніце буде вже третім секретарем фльоти, бо першим в кабінеті Кеннеді був Джан Б. Коннелі. Хоч Білий Дім заперечив, що причиною резиґнації Корта були непорозуміння з секретарем оборони, то все ж таки преса підкреслює те, що справа літаконосця напевно приспішила те, що Корт вирішив залишити своє становище. Корт приєднався до військовиків і заступав думку, що треба будувати новий літаконосець із атомовою енерґією. Корт мав уже гостру розмову в цій справі з секретарем оборони МекНамарою. Дехто каже, що МекНамара вже вирішив справу проти атомового літаконосця, але Корт знов 14-го жовтня конферував із секретарем оборони, щоб переконати його побудувати атомовий літаконосець. Видно, що МекНамара не відступив від свого рішення, і Корт подякував за урядову працю. Становище Ніце займе Вілліям П. Бонди, який досі був його заступником. Вілліям Бонди є старшим братом Джорджа Бонди, який є окремим дорадником Президента в справах безпеки. Вілліям Бонди є республіканцем, яким давніше був і Ніце, що тепер є вже зареєстрованим демократом. Корт вислав листа Президентові, в якому писав, що „мусить відійти до приватного бизнесу". Президент прийняв резиґнацію ще 12-го жовтня, але повідомлення про це появилося аж 14-го. Президент дякував Кортові за його „працю для оборони країни". Особи, що близько стоять до Корта, заявляють, що секретар фльоти всіми силами старався переконати секретаря оборони про те, що треба будувати новий літаконосець з атомовою енерґією.

Генеральна Асамблея ОН закінчила генеральну дебату

Об'єднані Нації. — З кінцем минулого тижня закінчилась на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй генеральна дебата, в якій 96 різнонаціональних промовців забірали загально слово до актуальних проблем, заторкуючи — очевидно — головно справи, які спеціяльно цікавлять дані країни. Міжнародне роззброєння, розвиток недорозвинених країн і деколонізація — це були головні теми. Після того, як однаково през. Кеннеді, як Андрей Громико промовляли в „злагідненому" тоні й виминали взаємних атак у стилі холодної війни, всі дальші промови так само назагал були поміркованi своїм тоном. Одинокі Альбанія і Куба залишились вірними давнім лайкам проти „імперіялістів". Обидві ці країни фактично виявили солідарне становище в найважливіших справах з комуністичним Китаєм. Найбільшу увагу звернули на себе виступи бельгійського міністра закордонних справ Поля Генрі Спаака, який поручав ведення розмов з большевиками, — етіопського монарха Гайле Селассі, який перестеріг а в Об'єднані Нації перед повторюванням помилок Ліґи Націй, та конґолійського прем'єра Сиріля Адулі, кий вимагав (і дістав) залишення міжнародного війська в Конґо до половини наступного року. У понеділок 14 ц. м. розпочались дебати над окремими конкретними справами.

УГВР дораджує встановлення дипломатичних взаємин Заходу з УССР

Ню Йорк. — Українська Головна Визвольна Рада дораджує країнам Атлантійського Пакту (НАТО) вжити заходів для встановлення дипломатичних взаємин з так званою Українською Совєтською Соціялістичною Республікою та включення території України в евентуальну невтральну зону, на якій було б заборонене магазинування атомової зброї. Своє становище в цій справі висловила УГВР в окремому меморіялі, що його вислав генеральний секретар УГВР п. Микола Лебедь до міністрів закордонних справ усіх країн НАТО в дні 26-го вересня ц.р. У меморіялі сказано, що „встановлення прямих дипломатичних взаємин з Українською ССР надало б нових вимірів розвиткові дальших контактів між Заходом і народами совєтського бльоку та було б своєрідною пробою совєтської готовости діяти для дальшого відпруження". Щодо включення території України у „відатомлену зону", яка була б встановлена в пакті ненападу або іншому подібному договорі між країнами НАТО і Варшавського пакту, УГВР твердить, що таке включення причинилося б до територіяльно-стратегічного збалянсування між Західньою Европою та совєтським бльоком.

Подібні погляди, зокрема щодо встановлення дипломатичних взаємин ЗДА з підсовєтською Україною, репрезентанти середовища УГВР висловлювали й обороняли на останньому Конґресі Американських Українців, але ці погляди і пропозиції були відкинені абсолютною більшістю вже в Резолюційній Комісії.

МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ СЛІПИЙ ЗАПРОПОНУВАВ ВСЕЛЕНСЬКОМУ СОБОРОВІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ

Митрополит-Ісповідник Йосиф Сліпий

Ватикан. — Митрополит Йосиф Сліпий, первоієрарх Української Католицької Церкви, у своєму драматичному першому виступі на Вселенському Соборі Католицької Церкви минулої п'ятниці, 11-го жовтня, „запропонував створення Патріярхату Української Католицької Церкви, вважаючи, що такий крок задовольнить і зацікавить Православних, які дуже гордяться патріярхальною структурою своїх власних Церков" — інформує „Асосіейтед Пресс", а за нею частина американської преси. Про цей перший виступ українського митрополита-ісповідника Йосифа Сліпого „Свобода" інформувала за нюйоркським щоденником „Геральд Трібюн" у своєму вчорашньому виданні. У тому повідомленні сказано, що Митрополит Сліпий говорив зворушеним від зворушення голосом, дякуючи насамперед Господеві, що майже чудесним способом дозволив йому брати участь у другій частині нарад Собору. Митрополит займав голос в справі тези „Про Церкву", висловлюючи — як сказано в повідомленні — консервативне становище щодо пропозиції поширити владу Папи на колеґію Єпископів, вважаючи, що така колеґія не існує та що влада Папи походить не від Єпископів, але від Христа. Виступ Митрополита Йосифа Сліпого прийняли Отці Собору ентузіястичними оплесками, не зважаючи на заввагу кардинала Леркардо з Больонії, що оплески не належать до порядку під час нарад Собору. Загально вважається, що Митрополит Сліпий видвигнув пропозицію щодо створення патріярхату Української Католицької Церкви не тільки в порозумінні з усіми іншими українськими католицькими Владиками, але й за попереднім порозумінням та згодою Папи Павла VI.

СІМ ЗАХІДНІХ ДЕРЖАВ ГОТОВЛЯТЬ СПІЛЬНУ АТОМОВУ ФЛЬОТУ

Париж. — Сім членських держав Північно - атлантійського Союзу (НАТО) погодились розпочати вишкіл своїх моряків, які становитимуть залогу на 25-ох спільних кораблях, озброєних атомовими ракетами типу „Поляріс". Тими державами є ЗДА, Британія, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Греція і Туреччина. Вишкіл буде переводитись на американському кораблі, при чому ще не відомо, чи це буде допоміжний воєнний корабель, чи ракетний нищильник. Від цього теж залежатиме, чи вишкіл почнеться за яких 4 місяці, чи приготування до нього потривають довше. Однак названі держави рішені розпочати той експеримент якнайшвидше, маючи на увазі — за твердженням коментаторів — не тільки військово - оборонні цілі з увагою на потенціяльного совєтського аґресора, але й політичні цілі з увагою на Францію де Голя, яка відразу відкинула була пропозицію приступити до участи в такій надводній фльоті з атомовими ракетами і веде проти того проєкту кампанію, висміваючи концепцію різнонаціональних корабельних залог та обстоюючи принцип, що збройні сили членських держав НАТО не можуть бути інтеґровані й підпорядковані спільному наддержавному командуванню, а мусять залишатись суверенною власністю даних членських держав і можуть тільки часово стояти в розпорядженні командування НАТО. На цьому саме тлі існує затяжний спір між Америкою і Францією. Концепція вповні інтеґрованої різнонаціональної морської фльоти має саме доказати Франції, що її острах перед інтеґруванням західніх збройних сил не має підстав в практиці і стратегічній доцільності. Трудність вишколу такої фльоти полягає передусім в тому, що ніхто, крім американських моряків, не вміє орудувати складною апаратурою атомових ракет „Поляріс". Далі, той вишкіл мусить стосуватись такого командування і співжиття різнонаціональних моряків, щоб вони могли становити гармонійні залоги і щоб на отих кораблях не було хаосу з уваги на нерозуміння команди та брак можливости взаємного порозуміння між членами залоги. Якщо вишколювання моряків, делеґованих 7 названими членськими державами НАТО приступлять туди з своїми людьми і фондами. Совєтський Союз запротестував проти творення такої фльоти, вважаючи, що вона „збільшить міжнародне напруження" та „загрозить світовому мирові", дармащо насправді постання такої фльоти зменшить загрозу війни, відстрашуючи від неї большевиків.

Колишні гості Білого Дому гостили колишнього президента Айзенгавера

Герші, Пенсилвенія. — 12-го жовтня відбулася цікава гостина, в якій господарями були 400 осіб, які колись були гістьми в Білому Домі за президентури Д. Д. Айзенгавера. Готель був зайнятий гістьми, які зібралися в 12-ох кімнатах, до яких за чергою заходив Айзенгавер та розмовляв із господарями, що їх він колись вітав у Білому Домі. Присутні були і всі колишні члени кабінету Айзенгавера впродовж його 8-річної президентури. При кінці дня у балевій залі готелю відбулося спільне прийняття, де при головному столі сиділи з Айзенгавером всі колишні члени кабінету, а праворуч від кол. президента сидів кол. віце - президент Ричард М. Ніксон. Це прийняття відбулося з приводу 73-ох років з дня народження Айзенгавера, який то день припав на 14-го жовтня в понеділок. Айзенгавер дістав в подарунку ручно вирізьблену вазу з фірми Стюбен. При кінці цього цікавого дня Айзенгавер сказав із гумором, що „могли бути більші щодо числа зустрічі, але напевно не було кращої".

Новий арґентинський президент заповідає скасування нафтових контрактів

Буенос Айрес. — 12-го жовтня Арґентина вернулася до конституційної форми правління, коли законно вибраний президент д-р Артуро Іллія перебрав владу під час парадної інавґурації. 63-річний колишній провінційний лікар — президент Іллія заявив, що він мусітиме уневажнити всі нафтові контракти з чужими компаніями, бо колишній президент Артуро Фрондізі зоключив їх незаконно. Нафтова продукція закордонних фірм була економічним успіхом уряду президента Фрондізі.. Тепер нафтова продукція має бути в руках урядом контрольованої компанії. Новий президент сказав, що „нафта, електрична енерґія, сталь, транспорт і публічна служба — це ділянки, в яких уряд мусить грати основну ролю". Найбільшою негайною проблемою є перемогти великий дефіцит у федеральному бюджеті, який становить майже одну четверту всіх державних витрат. Президент Іллія не закликав до націоналізації, обіцяв поборювати дефіцит поліпшенням адміністрації в державних підприємствах, таких як залізниця.

СК „КРИЛА", ШИКАҐО УВІЙШЛИ ДО НАЙВИЩОЇ КЛЯСИ ФУТБОЛЬНОЇ ЛІҐИ

Шикаґо (ВН). — Спортовий Клюб СУМА „Крила" перемогли в змаганнях минулої неділі, 13-го жовтня, у відношенні 3:0 дружину Спортового Клюбу св. Йосифа і в результаті цієї перемоги ввійшли до найвищої кляси Національної Футбольної Ліґи. СК „Крила" ще мають розіграти два дальші змагання, але вислід цих змагань вже не матиме впливу на здобуте першенство, бо своїми вже досі здобутими 23 точками „Крила" перевищають на 7 точок свого найсильнішого противника.

Появилася документальна повість письменника Василя Барки про голод 1933 року п. н. „Жовтий князь"

Мюнхен. — Відомий український поет, белетрист й есеїст Василь Барка, автор виданого 1953 року у видавництві „Свобода" роману „Рай", видав тепер новий свій прозовий твір „Жовтий князь", документальну повість про страхіття голодової катастрофи на Україні 1933 року. Написана ця повість на підставі безпосередніх авторових переживань, як також переживань українських селян й інтеліґенції в першій половині 30-их років. Працював над цим новим своїм твором Василь Барка протягом трьох років 1958-1961. В українській літературі це перший окремий твір великої сили, присвячений в цілості страхітливій „голодовій облозі" України 1933 року; на цю тему були досі або окремі поеми чи поетичні фраґменти, або розділи в повістях чи спогадах про совєтську дійсність того часу. Появилася повість Василя Барки в мистецькій обкладинці Якова Гніздовського як число 6-те бібліотеки „Сучасности" у видавництві цієї ж назви в Мюнхені, Західня Німеччина.

● **З нагоди 70-річчя о. прелата В. Кушніра** Пластова організація надала йому найвище пластове відзначення, а саме Орден вічного вогню в золоті. Офіційне вручення відзначення відбулося 21 вересня ц.р. в залі авдиторії катедральної парафії у Вінніпеґу в часі бенкету, що його влаштували парафіяни своєму довголітньому парохові, який разом зі сімдесятиріччям закінчив тридцять років праці на пості пароха катедральної церкви св. Володимира й Ольги у Вінніпеґу. Грамоту вручили пластові сеньйори: кошовий П. Корбутяк та пл. сен. М. Оброц.

Альжир оскаржує Марокко у збройній аґресії

Альжир. — Альжирський міністер закордонних справ Абделлязіс Бутефліка заявив, що марокканська армія перевела збройний наїзд проти двох місцевостей у глибині 18 миль на території Альжиру. Названий міністер підкреслив, що бої були „дуже важкі", але не назвав жертв. Зате він заповів зголошення формальної скарги до Організації Африканської Єдности, що має свій постійний секретаріят в столиці Етіопії Аддіс Абеби. Водночас в Марокко проголошено, що марокканське військо „відзискало" дві місцевості, що їх марокканці вважають за свої та які усамостійнений Альжир включив до своєї території. Ці прикордонні оселі на окраїнах Сагари не мають господарського ані стратегічного значення і західні обсерватори в Марокко й Альжирі гадають, що Марокко бореться за них радше з престижевих причин та з ворожости у відношенні до ліво - соціялістичного й диктаторського альжирського режиму Бен Белли. Альжир заявив готовість мирно поладнати кордонний спір з Марокко. Альжирські політичні кола вважають, що марокканський король Ассан II. хоче своєю акцією допомогти внутрішній опозиції в Альжирі, яка гуртується довкола рифенців в т.зв. Кабилії.

Отець Митроф. Протоєрей Василь Кудрик помер у Вінніпеґу

Вінніпеґ. — Як повідомляє місцевий український православний часопис „Вісник" в числі з 15 жовтня ц. р., у Вінніпеґу помер в понеділок 7 жовтня ц. р., в лікарні Принсес Елізабет о. Митрофорний Протоєрей Василь Кудрик на 83 році життя. Народжений в Україні 1880 року, Покійний прибув до Канади 1903 року, де був першим редактором „Українського Голосу" — від 1910 до 1920 р. У сан священика був рукоположений 1923 р. Від 1941 р. до серпня 1954 був редактором „Вісника". Дня 1 квітня 1955 р. з нагоди 50-ліття громадсько-церковної, письменницької, наукової й журналістичної праці та з нагоди 75 ліття життя о. Василя Кудрика українське громадянство вшанувало Його Ювілеєм. Покійний осиротив двох братів і сестру.

У Західній Німеччині урочисто прощають Аденауера з відходом від влади

Бонн. — Західньо-німецький президент Гайнріх Любке видав в минулий понеділок 14-го ц.м. працальний бенкет для Конрада Аденауера, з уваги на відхід Аденауера з канцлерського посту, що він його займав впродовж 14-ох років. Приявними були 2.000 осіб з політичного, дипломатичного, культурного й господарського світу. Між приявними був також перший американський високий комісар в Німеччині з кінцем останньої світової війни, Джон МекКлой. Того самого дня вранці папський нунцій кардинал Коррадо Бафіл відправив Понтифікальну Богослужбу на інтенцію Аденауера; Конрад Аденауер є католиком. В середу 16-го жовтня Конрад Аденауер, який має 87 років, перестає урядувати і урядування переймає д-р Людвіґ Ергард, дотеперішній віце-канцлер і міністер народного господарства, званий „батьком німецького господарського чуда". У пресовому інтерв'ю Аденауер між іншим заявив, що це „нонсенс" думати, що зупинення наприкінці минулого тижня американського конвою під Берліном не було свідомою совєтською провокацією. Ніяка — казав він — армія не діє всупереч волі свого уряду. Аденауер ствердив, що у зв'язку з тим інцидентом західньо-німецьку армію поставлено в стан готовости, хоч і не переводжено ніяких військових рухів.

З'їзд комуністичних партій вирішить спір Москви з Пейпінґом

Москва. — Від 7 до 15 листопада ц. р. відбуватиметься з'їзд головачів комуністичних партій з цілого світу — яких є тепер 86 — задля вирішення „ідеологічного" спору між Совєтським Союзом і Комуністичним Китаєм, чи пак між компартіями тих двох держав. Цей з'їзд нараджуватиметься у зв'язку з приявністю в Москві комуністичних делеґацій на параді у честь 46-их роковин большевицької революції. Гадають, що на тому з'їзді прийде радше до засудження китайських комуністів і викинення їх з гурту комуністичних партій, як до започаткування нової спроби замирення. Сумніваються теж, що китайські комуністи взагалі прибудуть тоді до Москви, бо комуністична партія СССР не вислала була офіційної делеґації на святкування роковин приходу комуністів до влади в Китаї, 1 жовтня цього року. Газети передбачають, що яких 72 комуністичних партій заявляться проти китайських комуністів, а тільки 14 будуть за ними, головно Північний В'єтнам, Північна Корея, Албанія і Японія, — решта певне проголосять „невтральність". Хрущов, який перебуває в Сочі на Кавказі, приготовляє той з'їзд у нарадах з різними міжнародними комуністичними головачами, які паломничать туди. „Ізвєстія" проголосили промову 89-літньої колишньої партійної секретарки Єлени Стасової з часів Леніна, в якій вона порівнює китайських комуністів до троцкістів і запевняє, що коли б вони — „сектанти-догматисти" — запанували у світовому комуністичному русі, то це була б „катастрофа".

РЕДАКТОРИ „ДЖЕРЗІ ДЖОРНЕЛ" І „ГАДСОН ДІСПЕЧ" ПРОМОВЛЯТИМУТЬ НА КОНЦЕРТІ-БЕНКЕТІ У 70-РІЧЧЯ „СВОБОДИ" У ДЖЕРЗІ СИТІ

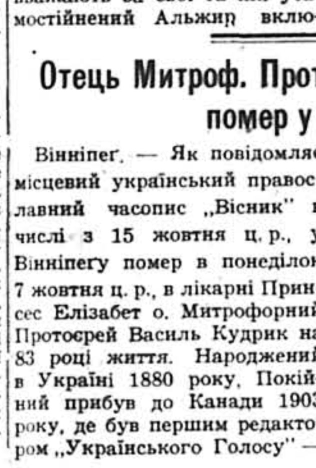
ОПЕРОВІ СПІВАКИ МАРІЯ ЛИСОГІР І ОСИП СТЕЦУРА, ХОР БАНДУРИСТОК „ЗАГРАВА" З НЮ ЙОРКУ ТА ФЕЙЛЕТОНІСТИ ІКЕР І МИКОЛА ПОНЕДІЛОК ВИСТУПЛЯТЬ У МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ ПРОГРАМИ

Юджін Фаррел

Марія Лисогір

Осип Стецура

Судя Марсел Вагнер

Джерзі Сиֹті. — Юджін Фаррел, редактор популярного місцевого щоденника „Джерзі Джорнел", буде головним промовцем під час концерту-бенкету, що його влаштовує Комітет Відділів У Н Союзу Надгудсонської округи для відзначення 70-річчя „Свободи" в цьому „місті Свободи" в найближчу неділю, 20-го жовтня, о год. 4-ій пополудні в великій залі Українського Народного Дому. Під час імпрези, якою провадитиме суддя Марсел Вагнер, виступить також редактор другої місцевої газети, „Гадсон Діспеч". Мистецьку частину імпрези виповнять сольові виступи відомих наших співаків-артистів пані Марії Лисогір і мгра Осипа Стецури, як і виступ хору бандуристок „Заграва" при Осередку СУМА в Ню Йорку та виступи двох наших фейлетоністів Івана Керницького — Ікера й миколи Понеділка. Організатори імпрези — Комітет Відділів УНСоюзу Надгудсонської округи з п. Антоном Шараном як головою, п. Михайлом Бараном, як секретарем, та п. Миколою Кармелюком, як організатором мистецької програми, — очікують масової участи в імпрезі місцевих і довколишніх громадян, мавши на увазі також факт, що це саме в Джерзі Сите „Свобода" вперше побачила світло денне 70 років тому.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** вже другий тиждень мусів бути в суботу й неділю разом із своїми дітьми, бо його дружина перебуває ще на вакаціях в Европі й Африці. Президент був в церкві з Керолайною та Джаном, перебуваючи в таборі Дейвід, в Мериленді. В цьому тижні пані Кеннеді має вернутися до Вашинґтону.

● **Колишній президент Д. Д. Айзенгавер** заявив у статті в тижневику „Сатердей Івнінґ Пост", що „він бажає неграм повного успіху у їх змаганнях здобути справедливість". Айзенгавер виступив проти тих, які хотіли б окремих квот при приниманні на працю, або які хотіли б використати боротьбу за рівні права негрів в цілях соціяльної революції.

● **Президент** Педіятричної Американської Академії д-р Френк Г. Даґлес заявив, що теперішні жінки стали дуже вигідні і тому бояться народжувати дітей звичайним способом, тільки піддаються операції, щоб дитина приходила на світ за допомогою так званого цісарського розтину.

● **Американсько-Жидівський Річник 1963** стверджує, що число мішаних подруж жидів із нежидами з кожним роком збільшується: в першій ґенерації відсоток таких подруж становив 1.4, в другій — 10.2, а в третій — 17.9.

У СВІТІ

● **Після катастрофи прорвання греблі в північній Італії** вночі з минулої середи на четвер, віднайдено до минулої суботи 1.700 трупів. Однак керівники ратункової акції твердять, що ще кількасот загинулих знаходиться під намулом, камінням і поруйнованими домами. Знайдення всіх тіл необхідне з уваги на небезпеку вибуху зарази. У цілком зруйнованому селі Лянґароне перебували під час тієї катастрофи двоє американських туристів італійського роду. Вони чудом врятувалися, встигши втекти на сусідній горб.

● **Мілован Джілас**, колишній югославський віце - президент, засуджений в 1952 році спершу на 5 років в'язниці, а після того, після появи його книжки „Нова Кляса" на додаткових 4 роки, — має нібито швидко вийти на волю. Такі поголоски появились в пресі у зв'язку з розмовами, що їх Тіто мав під час своєї минулотижневої подорожі по Південній Америці. Однак родина Мілована Джіласа нічого про це не знає.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Доба Аденауера

У 1949 році, коли західні альянти зупинились на особі Конрада Аденауера, як на кандидаті на першого післявоєнного канцлера Німеччини, то вони зробили це тому, що вважали, що 73-літній колишній посадник Кельну буде слухняним виконавцем альянтських бажань, і за два-три роки його без труду можна буде заступити кимось молодшим. Конрад Аденауер зробив їм несподіванку, — не меншу, зрештою, як своїм землякам. Він виявив себе, як державний муж з далекосяжними ідеями, що їх здійснював упродовж 14-річного правління із залізною послідовністю, впертістю, рішучістю і терпеливістю. Він прийшов на становище керівника уряду зруйнованої й упокореної Німеччини, яка була тоді для всього світу тільки географічним поняттям, а відходить, залишаючи її в квітучому економічному стані, з 12 модерно зорганізованими й озброєними дивізіями у рямцях збройних сил Північно-Атлантійського Союзу, з таким міжнародним престижем, що ні одна справа, яка стосується Европи, не може бути розв'язана без згоди й порозуміння з нею, Західньою Німеччиною.

Конрад Аденауер має запевнене місце у світовій історії як своєрідний фізичний і політичний феномен. Коли вліті минулого року під час відвідин французького президента де Голя куди молодші за Аденауера колеґи з уряду і партії бували вечорами, після виснажливої цілоденної програми, докраю втомлені, один він не подавав найменшого знаку перевтоми. І нині, маючи 87 років, він працює по 11 годин денно, виявляючи невичерпну енергію та свіжість ума. Політично — це феномен, бо до вийняткових належать випадки, щоб мало кому відомий провінційний політик і громадський діяч щойно після 70-го року життя виходив поза межі своєї громади і наче „протягом ночі" ставав фігурою міжнародного формату.

Ідеї Конрада Аденауера на початках урядування були зовсім непопулярні і здавалися утопічними вигадками: замирення Німеччини з її смертельним історичним ворогом Францією; замирення з усім Заходом і включення Німеччини до західнього військово-політичного бльоку; опертя німецької політики передусім на союз з Америкою; заведення в Німеччині демократії не лише формальної, але з дійсним духовим змістом; замирення з жертвами нацизму, у першу чергу з міжнародним жидівським світом; така економічна відбудова Німеччини, щоб стала вона важливим чинником у міжнародній продукції і торгівлі. Відомо, що всі ті точки його програми нині зреалізовані. Очевидно, Аденауер мав корисну коньюнктуру і співробітників з найвищими кваліфікаціями, головно в царині економіки. Однак і найкраща коньюнктура та найздібніший гурт співробітників нічого не вдіяли б, якби не було людини з таким широким кругозором і такими прикметами лідера, як їх мас Конрад Аденауер.

Його не любили і досі не люблять за диктаторські манери, за різкість, за впертість, непоступливість, гострість мови на адресу немилих йому груп і осіб. Але його шанували й шанують, в Німеччині і поза нею, як велику індивідуальність на історичну міру. Сам він уважає свою життьову місію незавершеною, бо Німеччина все ще поділена і 17 мільйонів німців все ще під ворожою окупацією московських большевиків з такими їх вислужниками, як Ульбріхт і інші. Але „доба Аденауера" залишає світові заповіт, що поки Німеччина не буде об'єднана на базі самовизначення, центральна Европа залишатиметься потенціяльним вогнищем нової великої війни.

Круто вгору, стрімголов униз

Катастрофічна ситуація з цьогорічними жнивами в Совєтському Союзі, які, за оцінкою американських офіційних кіл, дали на яких 370 до 500 мільйонів бушелів зерна менше, як в 1958 році, і поставили всю „країну совєтів" перед маривом голоду, примусили совєтський уряд і партію шукати якогось виходу з цього безвиводного краху. Усвідомивши, що врожаї зернових завели по цілій лінії, кремлівські самодержці поставили свою газардову ставку на кукурудзу, мовляв, вона врятує країну від наслідків недороду. Коли ж виявилося, що й кукурудза не поможе, що вона не надолужить недороду зернових культур, совєтські банкрути звернулися за збіжжям до капіталістичних держав Заходу, тих самих, що над їх господарським розвитком і перспективами вони поставили хрест, мовляв, всилу передбачень Маркса й Леніна, капіталістична система і її господарство доживають віку. Закупивши від Канади 6,8 мільйона тонн пшениці та муки і від Австралії 1,8 мільйона тонн, Совєти переговорюють тепер із ЗДА в справі закупу додаткових 4 мільйонів.

Щоб приховати від населення СССР справжні причини катастрофи, що ними є безуспішність і банкрутство комуністичної системи, совєтський режим придумав новий „єдиний шлях" для виходу з усіх труднощів — хемію, чи точніше: збільшення продукції мінеральних добрив. В усіх совєтських газетах з 5 і 6 жовтня появився довжелезний заклик до, раптом, „дорогих товаришів" — робітників і робітниць, інженерів, техніків, керівників усякого роду громадських установ та промислових підприємств у справі „збільшення виробництва мінеральних і хемічних засобів для підвищення врожайности зернових та інших сільськогосподарських культур". Підкресливши на вступі „небувалі успіхи" совєтського будівництва в індустріяльній та сільськогосподарській ділянках і ствердивши „деяке відставання" в сільському господарстві, ЦК КПСС і Рада Міністрів СССР закликають усіх робітників і керівників до „нових завдань" — „різкого збільшення виробництва мінеральних добрив". Продукція цих добрив становила в 1940 році 3,2 мільйона тонн, в 1953 році сім мільйонів, і тепер московські колективники вимагають від усієї хемічної індустрії, щоб вона збільшила в найближчому, 1964 році цю продукцію до 24 мільйонів тонн, а в 1965 році — до 35 мільйонів.

Згідно з совєтською поведенцією, це звернення знайшло широкий відгук на сторінках совєтської преси і навіть у т. зв. всенародному обговоренні. Починаючи від 6-го жовтня, не минає дня, щоб на сторінках совєтських газет не красувалися такі льозунги, як „Чуємо твій голос, партіє!", „Рушимо у подарунок Жовтневі надпланові ешелони мінеральних добрив!", „Боротьба за добрива — боротьба за хліб!", „Довір'я партії виправдаємо!"

Тим часом, не зважаючи на „небувале піднесення" совєтської економіки, на її шлях „круто вгору", ця економіка стрімголов скочується вниз. Минулого року „забракло" сотки мільйонів бушелів зерна нібито через безгосподарність сільськогосподарських керівників. Цього року виник зерновий дефіцит, буцімто, через посуху. На другий рік шукатимуть знову причини неврожаю и зірванні такої чи іншої продукції. І таки прийде час, коли не допоможуть, не врятують режим від остаточного краху ні „капіталістична" пшениця, ні прохання, ні погрози, ні навіть нові експерименти з мінеральними і навіть природними добривами, що їх український народ визначає коротким і дошкульним, але нецензурним словом.

М. Чировський

НА ГОСПОДАРСЬКИХ ОБРІЯХ

Американські економісти і підприємці погоджуються, що загальне господарське положення під цю пору корисне і господарські процеси заповідають дальший ринковий ріст. Але відносно причин цього росту думки розходяться по двох основних лініях: економічного консерватизму і економічного т. зв. проґресивізму.

Консервативно думаючі кола виявляють глибокий оптимізм, і вони переконані, що відновлення просперитету прийшло шляхом нормального посилення вітальних сил індивідуального господарювання і свободи ринкової розгри сил; що новий розгін успішно перейде через 1964 та 1965-ий роки, відсуваючи небезпеку рецесії.

Припускається навіть, що легкий господарський імпас кінця 1962-го і початку 1963-го років заступив місце рецесії, і що ринкові процеси перейшли у другий цикл економічних коливань, приносячи з собою нове посилення народного господарства.

„Проґресивно" думаючі кола, будучи завжди під впливом песимістичних теорій Кейнса та Гензена і не маючи довір'я до вітальних сил приватної ініціятиви і приватного підприємства, намагаються ринковий ріст цілковито приписати зусиллям Уряду обнизити податки. Мовляв, тільки надії споживача і підприємця на збільшення заощаджень через зменшення податків відвернули господарський імпас і привели до посилення економіки.

Здається, одначе, що і тут правда посередині. Саме в цей час спостерігається величезне прискорення модернізації індустріяльних і комерційних закладів через заміну старого влаштування новим улаштуванням, новими машинами й приладдям. І це уважається за один з головних спричинників відновлення доброї коньюнктури. Також продуценти хатнього устаткування кажуть, що продаж їх продукції зріс на 16% супроти рівня продажу в серпні-вересні 1962 року. Замовлення на нову машинерію переросли 5.5 більйона долярів, осягаючи рекордову висоту.

Тож, хоч важко заперечити, в загальному ринкове положення характеризується знаменитим ростом будівельної промисловости, яка на 12% перевищує торішній рівень і заповідає поважний ріст у жовтні. Виробництво сталі, автомашин, будівельних плит, продукція електричної енерґії, видобуток нафти і вантажний транспорт на значно вищому рівні, як у 1962-му році, хоч вони легко ростуть одного і легко спадають другого тижня.

Зиски підприємств рекордово високі, хоч підприємці скаржаться, що на кожний доляр продажу він обнижується в порівнянні із 1962-им роком.

Минулого року промисловці заробили, по обтягненні податків, $17,719,000,000, отже 4.6% від кожного д оляра продажу, а тепер цей зиск обчислюється на річній базі в сумі $18,040,000,000, отже, становить 4.5% від продажу. В цьому, певно, і криється причина, чому на біржі немає стабільности.

Господарським парадоксом є такі два моменти: з одного боку росте довір'я до доляра на міжнародному ринку, а з другого — зауважується безперебійний ріст цін у ЗДА.

4-го жовтня закінчилася у Вашингтоні конференція в справах міжнародного Банку і Міжнародного Монетарного Фонду. Американські і закордонні фінансисти та економісти прийшли на тій конференції до переконання, що позиція доляра зміцніла, що дефіцит в американському платничому балянсі зменшується і що немає жадної небезпеки долярової девальвації. Договір із СССР про продаж американського зерна ще більше скріпить платничий балянс ЗДА і стабільність доляра.

Але посилений ріст цін на американському ринку таки непокоїть. І хоч цей ріст повільний, він таки впертий і постійний. Зростають ціни на харчі, товщі, метали, деякі текстилі, папір, оливо, скло, газоліну, хоч темп їх росту неоднаковий. А останнього тижня запримічено дальший ріст цін на меблі, вовну, цукор, какао, алюміній, цинк, цину і індустріяльне устаткування.

У висліді цього поширюється переконання, що інфляція, зрештою, будучи доказом господарського росту, підсилюється і небезпека її зростає із наближенням плянованого обниження податків.

А на ринку праці, хоч все ще невесело, оптимізм росте і міцніше. Виявляється, що із 3.8 мільйона безробітних, 42% припадає на жіноцтво, здебільша дівчат або жінок, що мають затруднених мужів. Тому безробіття в такому його вигляді не є серйозним соціяльно - економічним явищем. Оці жінки й дівчата шукають додаткового заробітку часто - густо для того, щоб мати гроші на витребеньки. Дальших 540.000 безробітних — це хлопці молодші за 20 років, які живуть ще при батьках і також у більшості шукають часткової роботи. 410.000 безробітних — це сезонові робітники, чоловіки й жінки, що чекають на поклик до роботи.

Тому вважається, що дійсне число безробітних не переростає одного мільйона. А нові пляни перевишколу робітника в найближчому майбутньому значно полегшать проблему. Тут і надії на податкову обнижку, яка, прискорюючи розвиток народного господарства ЗДА, допоможе розв'язати це питання.

ОСІННЄ

Вже вітер осінній над містом
шугає,
І хилить гілля його струмінь
тугий,
У вікна принишклі вночі
зазирає
І падає мовчки на мокрі дахи.

Товчеться довгенько попід
осокором
І крутить латунні листків
п'ятаки,
Зненацька здіймає їх високо
вгору,
Повільно жбурляє поблизу
ріки.
Збираються птахи в дорогу
із шумом,
Навшпиньки в дворах піднялася імла.
І комір піднявши, прохожий
подумав,
Що літо минуло, що осінь
прийшла.

АНАТОЛІЙ ПОЛІЩУК.

ЗА СОВЄТСЬКОЮ ПРЕСОЮ

БРАКУЄ М'ЯСА, КАРТОПЛІ, ПОМІДОРІВ . . .

Щораз частіше появляються в совєтській пресі тривожні замітки про брак основних харчових продуктів. Покищо це здебільша кореспонденції, а не офіційні урядові ствердження в крайовому маштабі. Ось для прикладу така кореспонденція, вміщена в „Радянській Україні" з 20 вересня:

„ — Чому у меню густо, а на столах пусто? — запитали ми у керівників двох їдалень при прядильно - ткацькому комбінаті. Може, продуктів не вистачає? Чи кухні неспроможні все переробити? Ні, відповідають вони. М'ясо, товщі, свіжу рибу одержуємо в достатній кількості. Але чи так воно є, як кажуть ці керівники?

Придивляємось. Коли починається сніданок чи обід, то все ніби гаразд. Аж от за півгодини з кухонь у залі переказують, що нема того й того, найчастіше — молочних, холодних і гарячих страв з городини. Немає вареників з капустою, з картоплею, хоч на них великий попит.

Послугами їдалень користуються щодня понад 10.000 робітників, а холодних і гарячих страв, коли готують на тисячу, то й добре . . . Вареники з капустою, салат з помідорів, ікра з баклажанів, фаршований перець, смажена печінка стали тут лімітованими стравами. І так не тільки у текстильників . . ."

Як працюють на Черкащині

Ось що пише про це кореспондент „Радянської України" в числі з 28 вересня:

„У колгоспі „Зоря" села Мар'янівка на Черкащині обмаль соковитих кормів, а робота на силосуванні йде, як мокре горить. Сидять біля каґату колгоспники А. Грабовський та І. Юцевич, всього два чоловіка, а тут повинно працювати принаймні шість. Однак і цим немає до чого рук докласти, машини снують рідко від кукурудзяних ланів, і сидять ці двоє, попахкують димком. Спокій, благодать, наче на обрії не зима гуртується, а весна посміхається. Почекають трохи, обговорять всі новини, потім закладають вила на плечі та й поволеньки йдуть додому обідати . . .

Таким же завченим методом, в основі якого лежить байдужність, зіпсували люцерну в артілі ім. Ватутіна села Вербівець. А в селі Веселий Кут діла й зовсім невеселі. Силосу пристарались тільки одну яму, а грубих кормів, як кіт наплакав. „Довго лежала солома на полях, а чим довше вона лежить, тим менше її стає. Порозтягали", — каже літній колгоспник.

Здавалося б, чого дочікуватись манни небесної — силосуйте, люди добрі, стебла кукурудзи до мозолів, до ломоти в крижах. Еге, за двадцять днів сонячного вересня скосили кукурудзи десь так . . . коло п'яти процентів пляну.

Не силосують, а гноять корм у селі Гуляйполе. Роботи на одній ямі ведуться по тижню й більше. У полі косять допотопним способом, по чайній ложці в день, з 350 упорали тільки 20 гектарів..."

Зрозуміло, чому закордонних туристів не пускають на українське село.

Таким самим способом

Московські „Ізвєстія" в числі з 28 вересня обурюються в зв'язку з тим, що останнім часом масово стали напливати з червоного Китаю до Совєтського Союзу листи й посилки з аґітаційною літературою, в якій гостро критикується Хрущова і КПСС. Червоні китайці використовують при цьому добре відомий українським еміґрантам спосіб, практикований „Комітетом за возвращеніє на родіну". „Часто одержувачі листів і посилок—пишуть „Ізвєстія" — не знають осіб, які їх посилали. Очевидно, все це висилається на випадкові адреси".

Отже, дечого й червоні китайці навчилися у большевиків.

З кого смієтеся?

Московська „Комсомольская Правда" з обуренням цитує молодечу китайську газету „Чжунґо Ціннянбао", яка заявляє, що „у совєтської молоді вчитися китайській молоді нічому". Що більше, ця газета навіть не повідомила своїх читачів про подвиг совєтських космонавтів Терешкової і Биковського. „Пейпінґські наставники, — пише „Комсомольская Правда", — довго сушили собі голову над тим, що ж їм протиставити героям, які будують комунізм, і — придумали Лей Фена.

Основний подвиг леґендарного Лей Фена — дозволяє собі посміятися „Комсомольская Правда" — полягав, очевидно, у написанні щоденника, який проголошено в Китаї шедевром . . . марксистської літератури. Ось один із записів Лей Фена, зроблений 1-го жовтня 1961 року:

„Сьогодні національне свято. У цей великий святковий день я все більше й більше думаю про Мао. Дорогий Мао! Я вдень і вночі мрію побачити тебе. Я щодня дивлюся на твій портрет, Мао, твоє добре обличчя часто сниться мені. Колись я зможу побачити тебе, Мао, але нині я ще негідний цього . . ."

З кого смієтеся? — питався колись Гоголь у глядачів своєї сатиричної п'єси. І відповідав: — З себе смієтеся.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА РОЗГЛЯДАЄ АПЕЛЯЦІЇ

Вашинґтон. — 14-го жовтня Найвищий Суд ЗДА почав переслухання в справі апеляцій, з яких прийняв тільки 21, а відкинув 550. Всі ті апеляції внесені були під час вакаційної перерви Найвищого Суду. Одним із важних рішень Суду є його твердження, що рішення Найвищого Суду з березня цього року повинно діяти взад, і внаслідок цього численні в'язні можуть домагатися нового суду, бо їх засуджено без оборонця. Згідно з рішенням Найвищого Суду стейти мусіли б подбати про оборонця для вбогих злочинців. Деякі з них є засуджені, і тепер, на основі рішення Найвищого Суду, вони мають право домагатися нового суду. Проти цього рішення Найвищого Суду був тільки суддя Джан Маршалл Гарлен, але 8 інших суддів не взяли до уваги протесту цього судді. Суд почав усні переслухання, і як перша на черґу прийшла справа так званих сидячих страйків в ресторанах, де неґритянські клієнти за допомогою страйку домагалися обслуги в ресторанах, власниками яких були білі особи.

Леся Храплива

НЯНЬКА З ВЕНЕСУЕЛІ

Часто зустрічається в українській літературі тема нещастя, що сталося з дитиною, яка залишилася вдома без опіки. Марко Вовчок розповідає, як бідна кріпачка хотіла заспокоїти дитину, щоб не плакала, коли її нема вдома, за допомогою вивару з маку. І дитина заспокоїлася . . . навіки.

У важких матеріяльних та суспільних умовинах такі нещастя траплялися часто. Не диво, що піонерка українського жіночого руху в Галичині, Наталія Кобринська, одним із перших своїх завдань поставила пропаґанду закладання дитячих садків по селах.

Ідея дитячих садків знайшла собі визначну представницю і у великій нашій виховниці Софії Русовій.

Після першої світової війни в Галичині дитячі садки стали предметом дбайливої опіки різних організацій. Треба з вдячністю згадати ті численні ряди жінок, що опікувалися дітьми в садочках по селах чи захоронках по містах.

У совєтській дійсності, де жінка зобов'язана працювати важче і довше, як чоловік, розв'язують цю проблему при допомозі „дитячих ясел".

Як же даємо собі раду з цією проблемою ми, у вільному світі?

Ось приклад: Молода, здорова й добре влаштована родина у Венесуелі. Батьки покінчили високі школи і підносяться на щораз вищий щабель професійної кар'єри. Дрібні діти — найстаршому ледве чотири роки — залишаються кожного дня під опікою няньки. Батьки тішаться, що нянька дуже добре доглядає дітей, що вона чиста, працьовита. Коли ж спитали якось тих батьків, якою мовою говорить нянька до дітей, вони спершу усміхнулися, а опісля заявили, що хіба ж не по-українськи. І тільки тоді виступив на їх лицях рум'янець сорому. Раді, що мають вільні руки для праці поза домом, вони не думали про те, чого може навчити чужинка українських дітей, забули, що перші роки життя дитини формують не лише її мову, але й підстави її світосприймання, закріплюють на все життя її національну свідомість. Забули, що в той час кожна хвилина, раз проґавлена, вже не повернеться ніколи.

На жаль, такий конкретний приклад доволі типовий для нашої спільноти. Іноді няньку заступає „нерсері скул", іноді наймана час від часу чужа дівчина, „бейбі сіттер'.

Хіба ж можна спокійно приглядатися тому, що діється? А якщо ні, то який з того вихід? — Якщо мати не може перервати праці на кілька років, поки діти підростуть і підуть до школи, одинокий вихід — в українських дитячих садках.

Цікаво, що в обставинах нужди й постійної непевности поміж залишенцями в Европі дитячі садки розвинулися там гарно, а тут, в унормованих обставинах нового поселення їх не знайти. Проте, наша спільнота здібна була розбудувати цілу мережу церковних, громадських та фінансових організацій, видавництв та шкіл. То чому ж, при наявній потребі українських дитячих садків, неможливо їх створити? Тут могли б присвячувати час чужим дітям враз із своїми власними матері, які не мусять працювати у фабриці чи офісі. Відомо також, що багато наших студенток заробляють впродовж студій різного роду „неповночасовою" працею, часто невідповідною для їх віку та характеру. Чи не могли б вони працювати у наших дитячих садках, не лише заробляючи собі на прожиток, але й виконуючи важливе з національного погляду діло?

Перший такий садок при парохії Святого Духа в Брукліні може стати живим прикладом, що таке діло можливе. Безперечно, формальні вимоги та труднощі при заложенні садка великі, але хіба шкода якогось зусилля, коли йде про добро наших дітей?

У нас не бракує установ, що могли б допомогти матерям не лише виховувати дітей здорових фізично, але й давати їм тривкі підстави національної свідомости. Ще не запізно про це подумати, але кожний день проволоки виставляє наших дітей на нову небезпеку.

М. Л-а

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ І ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Між нитками, якими були пов'язані придніпрянські діячі культури з західньоукраїнськими на переломі 19-го й 20-го сторіч, знаходимо й нитку, що сднала Михайла Коцюбинського з Ольгою Кобилянською. Обоє письменники були майже ровесниками (в цьому році минає сто років від дня народження Кобилянської, а в наступному році будемо відзначати соті роковини з дня народження Коцюбинського), обоє мали багато спільних літературних інтересів. Власне література була тим — перекинутим через російсько-австрійський кордон — помостом, на якому зустрілися Коцюбинський з Кобилянською. Слово „зустрілися" слід розуміти в переносному значенні, бо фактично зустрічалися вони тільки два рази.

Писати почали обоє письменники приблизно в той самий час, тільки що початкові твори Кобилянської були писані німецькою мовою. Твори Кобилянської в українській мові стали появлятись через 4 роки після появи творів Коцюбинського. Перші твори Коцюбинського появилися в галицьких журналах „Дзвінок", „Правда", „Зоря". З „Правдою" і з „Зорею" Кобилянська була в тісному контакті, бо там шукала можливостей для видання своєї першої повісти в українській мові „Людина". Коли „Правда" відмовилася друкувати цю повість, тоді Кобилянська звернулася до „Зорі", яка пішла назустріч письменниці і надрукувала „Людину" наприкінці 1894 року.

Читаючи „Правду" і „Зорю", Кобилянська запізналася із писаннями Коцюбинського, які там друкувалися. Те саме треба сказати й про Коцюбинського: про Ольгу Кобилянську дізнався він із „Зорі". Коцюбинський одержував також газету „Буковина", в якій у 1896 році друкувалася друга повість Кобилянської „Царівна". В кореспонденції Коцюбинського знаходимо підтвердження на те, що Коцюбинський набув також і окреме видання „Царівни", яке появилося 1896 року в Чернівцях. (Див. лист Коцюбинського до дружини з 18 січня 1898 р.). У 1899 році Коцюбинський уперше зустрівся з Кобилянською. Про цю зустріч писала Кобилянська у своїх спогадах ось що:

„Перший раз бачила я М. Коцюбинського, коли була в Києві на археологічно багато людей, і я не мо- ло багато людей, і я ни можу тепер собі пригадати докладно, про що саме ми говорили, знаю тільки, що Коцюбинський, вітаючись зі мною, сказав: „Видно, що з Буковини, бо струнка, як смерека". Я була дійсно тоді худа, а худі люди виглядають майже завжди високі. Я знала ближче М. Коцюбинського з його літературної діяльности, дуже його поважала, високо цінила". (Кобилянська, твори, том 3, стор. 610).

У 1901 році створився комітет з трьох осіб: Мих. Коцюбинського, Миколи Чернявського і Бориса Грінченка, метою якого було видати літературний збірник на честь Куліша. Комітет — за підписом Коцюбинського — розіслав до багатьох письменників запрошення взяти участь у виданні цього збірника, давши для нього свої твори. Таке запрошення з датою 4 березня 1901 року одержала й Ольга Кобилянська.

З дальшої кореспонденції довідуємося, що Кобилянська прислала оповідання „Тут повинні рожі стояти". Комітет, однак, не захотів друкувати цього оповідання в альманаху. Вибір упав на нарис „Битва", який вже був друкований раніше. На передрукування „Битви", Кобилянська дала свою згоду через Грінченка. Мотиви, чому комітет не захотів друкувати оповідання „Тут повинні рожі стояти", подає Коцюбинський у своєму листі до Кобилянської з 25 жовтня 1902 р. З огляду на те, що в цьому листі є ще інші цікаві моменти, пов'язані з нашою темою, зацитуємо в цілості:

„Високоповажана Добродійко!

Пишу до Вас під свіжим враженням од Вашої повісти „Земля". Я звичайно багато читаю, але признаюся, що давно читав щось таке гарне, таке захоплююче, як „Земля". Я просто зачарований Вашою повістю — все, і природа, і люди, і психологія їх — все це робить таке сильне враження, все це виявляє таку свіжість і силу таланту, що, од серця дякуючи Вам за пережиті емоції, я радів за нашу літературу. Яка шкода, що ми не можемо мати Вашої повісти на Україні!

Маю до Вас прохання.

В Чернігові ми видаємо, врешті, альманах п а м ' я т і Куліша, про який Ви вже знаєте. Хотіло б ся, щоб Ваша прегарна „Битва" побачила наш світ іменно у тому збірнику. Добродій Грінченко, маючи, як він казав, Ваш загальний дозвіл, помістив „Битву" в збірник, і цензура пустила її. Річ тільки в тому, що в деяких місцях мова Вашого оповідання не буде зрозумілою широкій публіці у нас. Чи не дозволили б Ви змінити дещо відповідно нашим умовам, розуміється, при найбільшому шануванню авторового стилю і особливостей. Я був би Вам дуже вдячний за такий дозвіл, бо це зробить можливим популяризацію Ваших т в о р і в на Вкраїні. Прохав би зараз прислати хоч коротеньку відповідь, бо нам дуже залежить, щоб мати її якомога швидко.

Знаючи наші широкі круги читачів, що ще знаходяться під впливом реалізму і сливе вороже відносяться до модерних напрямків літературних, ми не зважуємося давати такі речі, як Ваше „Тут повинні рожі стояти", яке нам дуже сподобалося.

Наших читачів ще треба виховувати, і доводиться робити це обережно. Бувши в Росії, Ви, певне, трохи познайомилися з умовами нашого життя і не здивуєтесь тому, що пишу. Будьте ж л а с к а в і, високоповажана добродійко, не о д м о в т е швидної одповіді на цей лист.

Прийміть найгарячіші бажання Вам усього найкра-

(Продовження на стор. 3-ій)

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
УРОЧИСТА ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ
присвячена 50-літтю смерти (1913-1963)
ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ДОПОВІДІ
Юрій Лавріненко — „ПОЛІТИЧНІ І ІДЕОЛОГІЧНІ ШЛЯХИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ"
Ізидора Косач-Борисова — „ЛЕСЯ УКРАЇНКА В РОДИННОМУ ОТОЧЕННІ".
Петро Одарченко — „НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО ЛІТЕРАТУРНУ ТВОРЧІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ".
Конференція відбудеться в неділю, 20-го жовтня 1963 року о 6-ій год. 30 хв. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100-та вул., Ню Йорк.

Увага! Джерзі Сити й Околиця! Увага!

КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ
— влаштовує —
в неділю, 20-го жовтня 1963 року,
о год. 4-ій по полудні
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 96 Fleet & Okland Ave в ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж.
ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ
для відзначення
70-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"
найстаршого українського щоденника в Америці.

В ПРОГРАМІ КОНЦЕРТУ ВИСТУПИ — редакторів місцевих американських газет „Джерзі Джорнел" та „Гадсон Діспач".
В МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ ВИСТУПЛЯТЬ — пані Марія ЛИСОГІР, мгр Осип СТЕЦУРА, Хор (в супроводі бандур) при Осередку СУМА в Ню Йорку та відомі гумористи І. КЕРНИЦЬКИЙ ІКЕР та Микола ПОНЕДІЛОК.

За Управу Комітету Відділів Надгудсонської Округи:
А. ШАРАН, голова — М. БАРАН, секретар

ПОПИС УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ НА ДОПОМОГУ АВРАМЕНКОВІ!

Цим повідомляється все Українське Громадянство міста НЮ ЙОРКУ й інші ближчі і дальші міста, що

в суботу, дня 19-го жовтня 1963 р.
о годині 4:30 по полудні
у великій авдиторії „АРЛІНГТОН ГАЛЛ"
23 Ст. Маркс Плейс (8-ма вул., між 2-ою і 3-ьою авеню)
в НЮ ЙОРКУ
— відбудеться —
ПОПИС УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ

Участь візьмуть численно і діти і старші танцюристи, з Ню Йорку, Бріджпорту, Пасейку, Трентону, Гартфорду, Віліментику, Бостону, Нюарку, Бруклину, Ню Бронсвіку та інших міст.

Програма цікава і різноманітна. На пописі буде присутній Василь Авраменко, в якого честь відбувається цей попис.

Більша частина танцюристів і їх батьки належать до наших Українських Церков, та до запомогових наших організацій, УНСоюзу, УРСоюзу, Провидіння і Української Народної Помочі. Ми всі нижче підписані, закликаємо наше Українське Громадянство, нашу всю молодь, всіх наших провідників, як церковних так і наших організацій та їхнє членство, щоб масово прийшло на цей попис самі і заохотили інших.

Вступ 1 дол., студенти і шкільна молодь 50 ¢

За Ініціятивний Комітет:

Проф. В. Косаренко-Косаревич, Н. Теселевич, І. Ярош, Р. Петріна, Д. Надрага, В. Бакалець, Я. Шегрин, В. Гайдук-Боберський, Провідники — В. Максим'юк, О. Пліщук, Анна Бойко, П. Івашкова, Т. Гончар і Катерина Сторожук.

P. S. Всі танцюристи ті, що хотять взяти участь, приїжджайте зі своїми костюмами до Ню Йорку, до залі УК-Центру — 12 Ст. Маркс Плейс, між 2-ою а 3-ою Авеню на 12:00 годину. У 1-ій годині відбудеться генеральна проба.

Ті, що приїдуть автами, краще запаркувати по близьких ґаражах, щоб не платити кару, яка виносить 15 дол.

Тел.: AL 4-7655

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ І ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

щого од поважаючого Вас М. Коцюбинського."

Альманах на честь Куліша звався „Дубове листє" і вийшов друком 1903 року. Зараз же після виходу цього альманаху Коцюбинський задумав видати інший літературней збірник, але вже не пов'язаний з жадною особою. Збірник мав зватися „З потоку життя". Через цензурні перешкоди, він вийшов аж 1905 року. І знову, як колись, Коцюбинський звернувся до Кобилянської з просьбою прислати для збірника якусь свою річ.

На цей раз Кобилянська прислала оповідання „Ідеї'. В цій справі написав Коцюбинський до Кобилянської три листи. В них назвав він себе великим прихильником таланту Кобилянської і зазначив, що навіть не міг би погодитись з думкою, що збірник мав би вийти без її твору. Про те, що Коцюбинський був високої думки про творчість Кобилянської, знаємо і з інших джерел. 6-го лютого 1904 року, пишучи до Володимира Гнатюка в різних літературних справах, Коцюбинський дав галицьким письменникам таку оцінку:

„Тепер у Вас в Галичині такі таланти появились, що заганяють в кут наших — українських. Просто радієш, як читаєш Стефаника, Кобилянську, Мартовича . . ."

На доказ своєї пошани до Кобилянської Коцюбинський взяв участь своїм оповіданням „У грішний світ" в альманаху на пошану Кобилянської, виданім 1905 року в Кракові під назвою „За красою". Листуючись у цій справі з Остапом Луцьким, в одному з листів до нього він писав:

„Високоповажаний Добродію!

Посилаю, врешті, Вам новелю п. з. „У грішний світ". Писав нашвидку, хорий і через те незадоволений з своєї роботи. Мені навіть соромно, що такою невдатною річчю вітаю шановну письменницю. Думаю навіть, що Ви її забракуєте..." (Лист з 2 вересня 1904 р.).

З не меншою пошаною ставилася Кобилянська до Коцюбинського. З її спогадів довідуємося, що вона часто посилала йому свої рукописи на оцінку. Коцюбинський перечитував їх, ділився своїми враженнями, давав поради. Його дружнє ставлення заохочувало письменницю до дальшої праці. Коцюбинський запрошував Кобилянську частіше приїжджати на Придніпрянщину. Але обставини складалися якось так, що Кобилянська частіше бувати на Придніпрянщині не могла. Сподівалися, що 1903 року письменниця прибуде на відкриття пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві. Але й цим разом Кобилянській не пощастило, хоч як вона бажала взяти участь у тому великому святі. Однак, українські письменники, присутні на святі, не забули про письменницю. З Полтави переслали вони їй 1-го вересня (ст. ст.) 1903 р. таке привітання:

„Вітаємо літератку Ольгу Кобилянську з першим великим національним святом на Вкраїні, що прилюдно відбулося в Полтаві, — з отворенням пам'ятника Іванові Котляревському.

Іван Липа, Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Володимир Самійленко, Василь Стефаник та інші".

Наприкінці травня 1909 року Коцюбинський відвідав Кобилянську у Чернівцях, куди заїхав по дорозі на острів Капрі. Про цю зустріч у спогадах Кобилянської читаємо:

„Перші слова Мих. Коцюбинського були приблизно такого змісту: „Де Ваша Буковина?" При чім під „Буковиною" розумів Коцюбинський буковинський народ. І дійсно, за час свого короткого перебування Коцюбинський мало був в Чернівцях, його цікавило село, народ". (Твори, 3, 610.)

На цьому й уривається нитка взаємовідносин Коцюбинського і Кобилянської. Уривається тому, що останні чотири роки від часу зустрічі з Кобилянською — це були роки посиленої недуги письменника, яка таки й поклала його в домовину. Помер Коцюбинський, як відомо, 1913 року....

ЗВЕРНЕННЯ УККА

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки повідомляє, що Канцелярія УККА розсилає на адреси українських братських пресових органів („Свобода", „Америка", „Народна Воля" й „Українське Народне Слово") листи до українських громадян Америки з запрошеннями жертвувати на Український Народний Фонд УККА.

До цих листів доручені ковертки для пересилки жертв до УНФОНДУ. Громадяни, що передплачують два чи три названі українські часописи, можуть дістати аж два чи три листи. Це тому, що Канцелярія не має ні часу, ні можливости порівнювати адреси всіх часописів. Всіх адрес є коло 30 тисяч, а тому викреслювати такі, що повторюються, неможливо. Цих громадян, що отримають два або три листи, просимо другий й евентуально третій лист передати своїм приятелям, кревним чи українським сусідам.

Екзекутива просить всіх Громадян, що такі листи дістали, висилати по змозі негайно свої жертви до Українського Народного Фонду в долучених і заадресованих ковертах.

УККА під теперішню пору має здійснювати дуже важні акції, про які докладніше мова в останньому обіжнику до Відділів УККА та в окремих листах до Відділів і Членських Центральних Організацій та їхньої підбудови, згідно з постановою Екзекутиви з 4 жовтня 1963 року.

У теперішніх, дуже складних під політичним оглядом, відносинах, згадані акції потрібні передовсім на зовнішньому відтинку праці УККА, зокрема на терені Об'єднаних Націй, та серед американського політичного світу. В тій цілі УККА приступив до друку деяких важних інформаційних праць англійською мовою, деякі заплянував, а деякі вже замовив, що получене з великими коштами.

До названих листів долучений заклик „Шкільної Ради УККА" разом із списком виданих коштом УККА шкільних підручників. Ці книжки слід замовляти в „Шкільній Раді" окремими листами, а залучені зворотні ковертки використовувати виключно для пересилки жертв до УНФОНДУ.

Екзекутива УККА закликає всіх українських громадян Америки допомогти своїми жертвами праці УККА і вірить, що це станеться.

Екзекутива Українського Конгрес. Комітету Америки

Перші пожертви на фонд „Веселки"

Минулого тижня Адміністрація „Свободи" закінчила висилку листів та зворотних коверт для всіх передплатників „Свободи" у зв'язку з цьогорічною жовтневою кампанією на фонд дитячого журналу „Веселка". Перші пожертви, які в цій кампанії вплинули, були $20 від п. Івана Бандури з Бруклина та $10 від інж. Т. Василевського. П. Іван Бандура передплачує „Веселку" відпочатку її появи 10 років тому і щороку складає пожертву на її фонд. Також і цим разом він переслав $4.00 на передплату та $20.00 на пресовий фонд, не зважаючи на ту обставину, що цього року він уже переходить на пенсію і його прибутки зменшаться та що він сам не має дітей, які могли б з „Веселки" користати.

Українська хроніка

● **50-річчя з дня смерти Лесі Українки** (1913-1963) відзначить Українська Вільна Академія Наук у ЗДА урочистою пленарною конференцією, що відбудеться в неділю 20 жовтня ц.р. о год. 6:30 вечора в будинку Академії при 206 Вест 100 вулиці, у Ню Йорку. У програмі Конференції доповіді Юрія Лавриненка п.н. „Політичні й ідеологічні шляхи Лесі Українки", Ізидори Косач-Борисової „Леся Українка в родинному оточенні" і Петра Одарченка „Нові дослідження про літературну творчість Лесі Українки".

● **Доповідь проф. Пантелеймона Ковалева** на тему „Лексичні запозичення у слов'янських мовах" відбудеться заходом Філологічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка ЗДА в суботу 19 жовтня о год. 4:00 по полудні в домі НТШ при 302-304 Вест 13-та вулиця у Ню Йорку. Цього ж дня і в цім самім приміщенні відбудеться о год. 6:00 вечора, заходом Мовознавчої Комісії ФС НТШ друга доповідь проф. П. Ковалева п.н. „Звукові системи в слов'янських мовах".

● **На Вселенському Соборі** у Римі одним із обсерваторів є баптист, д-р Стенлі І. Стюбер, американець, який, користаючи з приявности у Римі всіх еспанських єрархів конферував з ними в справі признання релігійної свободи еспанським протестантам. В Еспанії є коло 30.000 християн не - католиків. Католицька Церква є там Церквою державною, а на виконування релігійних практик інших Церков треба мати адміністраційний дозвіл.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
ПОТОЧНІ ПОДІЇ [1963]

ЖОВТЕНЬ:

20-го: Комітет Відділів УНСоюзу Надгадсонської Округи влаштовує ювілейний бенкет для вшанування 70-ліття „Свободи" в залі УНДому в Джерзі Ситі. На бенкеті, який почнеться о год. 4:00 по полудні, буде теж мистецька програма з виступами гумористів Ікера і Понеділка та хору. Участь візьмуть члени редакції „Свободи", члени Екзекутиви УНС та визначні американські гості.

26-го: Т-во „Запорозька Січ", 367-ий Відділ УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., врочисто відзначить 50-річчя свого існування.

27-го: Товариство Запорозька Січ, 325 Відділ УНСоюзу в Бруклині, відмічує бенкетом свій 55-річний ювілей, при співучасті численних відділів УНСоюзу округ Ню Йорку, Нюарку, Джерзі Ситі і Перт Амбой.

ЛИСТОПАД:

17-го: 55-літній ювілей існування обходитиме Братство св. Йосафата, 217-ий Відділ УНСоюзу в Рачестер, святочним бенкетом із різноманітною програмою в приміщеннях Українського Американського Клюбу. Початок о год. 4:00 по пол. У цім ювілею репрезентуватиме Екзекутиву УНСоюзу головний секретар Ярослав Падох.

✝

З Божої Волі, по довгих і тяжких терпіннях відійшов у Небесні Оселі
29-го вересня 1963 року
бл. п. інж. Афанасій Феопентович НЕСТЕРЕНКО
Уроджений 31-го січня 1887 року,
про що з болем душі й серця сповіщають:
ДРУЖИНА, ДІТИ й ВНУКИ

Замість квітів на могилу Дорогого Приятеля
бл. п. д-ра МИХАЙЛА ЗАВАЛЬНЯКА
складаю $10.00
на Фонд „Свободи"
Інж. Т. М. ВАСИЛЕВСЬКИЙ

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ
бл. п. ВІКТОРА ЛИСНЯКА
Сотника УГА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ
в суботу, 19-го жовтня 1963 року
о год. 9-ій ранку
в українській католицькій церкві СВ. ЮРА
при 7-ій вулиці в НЮ ЙОРКУ.
ПРИЯТЕЛІВ та ЗНАЙОМИХ ЗАПРОШУЄ ДО УЧАСТИ
ДРУЖИНА
ДІТИ
ВНУКИ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
На Науковому Засіданні Академії
проф. Іван БАЗИЛЕВИЧ, М. Д.
— доповість: —
„ПРОБЛЕМА СТАРІННЯ ЛЮДИНИ"
Засідання відбудеться в п'ятницю, 18-го жовтня 1963 року о год. 7:30 веч. в будинку Академії — 206 Вест 100-та вул. в НЮ ЙОРКУ

УВАГА! Українці Дітройту і околиці! УВАГА!

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ — Відділ в ДІТРОЙТІ
при співучасті
Організацій Українського Визвольного Фронту
— влаштовують —
СВЯТО ПОКРОВИТЕЛЬКИ УКРАЇНИ
в 21-шу РІЧНИЦЮ ПОСТАННЯ УПА
Неділя, дня 20-го жовтня 1963 року
година 3:30 по полудні
Заля УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при вул. Мартин і Мішиган.
Святочну промову виголосить ред. ГНАТ БІЛИНСЬКИЙ з Філядельфії.
В мистецькій програмі беруть участь:
Капеля Бандуристок Осередку СУМА ім. П. Орлика під мистецьким керівництвом П. Потапенка.
Проф. М. Лепкий — скрипкове сольо.
Монтаж укладу В. Щербія — виконають Пані Христя Юзич і Катруся Копач та Панове Я. Коновальський і М. Новаківський.
●
До участи у Святі запрошує все Українське Громадянство Дітройту і околиці
УПРАВА

✝

У глибокому смутку повідомляємо
що в суботу, 12-го жовтня ц. р. на 82 році трудолюбивого життя
у Брукліні, Ню Йорк, після короткої недуги помер ненадійно
ЛЕВ ЯСІНЧУК
шкільний інспектор та довголітній секретар „Рідної Школи".

Панахида за спокій душі Покійного відбудеться в п'ятницю, 18 жовтня ц. р. в 8-ій год. вечора в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 East 7th Street.

Похоронні обряди почнуться в суботу, дня 19 жовтня ц. р. в 9-ій годині ранку в цьому ж заведенні, згодом в церкві Св. Духа при 160 North 5th Street у Брукліні — звідкіль тлінні останки будуть перевезені на український цвинтар в Савт Банд Брук, Н. Дж.

Д-р НАЗАР і МАРІЯННА ЯСІНЧУК — син і синова та внуки ГАННА, ПЕТРО й ІВАН — Париж (Франція)
Мгр ІВАН і ГАЛИНА КОСТЮКИ — племінники, Трентон, Н. Дж.
Інж. БОГДАН і СЛАВА СТОРОЖУКИ зі сином РОСТИСЛАВОМ — племінники, Дітройт

Увага! НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА" в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
ПЕРШУ ОСІННЮ ЗАБАВУ
в суботу, 26 ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1963 року
в залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ
140-142 Друга Авеня (Second Avenue)
Початок 8-ма год. веч.
Смачний буфет під зарядом Комітету. ● Оркестра „ТОНИ САЛ" ● Вступ $1.50

22-ий Відділ Союзу Українок Америки в Шикаґо
запрошує щиро Українське Громадянство на
ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ
що відбудуться
в суботу, 26-го жовтня 1963 року
в залі СУМА
- Танці при звуках відомої оркестри п. В. Чижика.
- Буфет у заряді Господарської Секції 22-го Відділу СУА
- Нагороди за найкращі вишивки.

Початок забави 9 год. веч.
ГОСТЯМ РАДІ!
УПРАВА 22-го ВІДДІЛУ СУА

Посвячення парохіяльної школи в Перт Амбой, Н. Дж.

У неділю 11-го серпня українська спільнота в Перт Амбой, Н. Дж., була свідком небуденної події. Відбулося посвячення і вмурування наріжного каменя новозбудованої парохіяльної школи місцевої католицької парохії. Місцевий енергійний парох о. Стефан Сулик подбав про те, щоб ця урочиста хвилина була дійсно небуденною подією.

Хоч початок урочистостей заповідався на годину 3:50, то вже в годині 2-ій почали збиратися люди біля церкви. Всі бажали бути свідками благословення школи, яка є збудована виключна за пожертви парохіян. Точно о годині 3:50, як було заповіджено, з парохіяльного дому почало виходити духовенство на чолі з Високопреосвященним Митрополитом Амврозієм та Преосвященним Єпископом Ярославом, який прибув з Шикаґо. Від парохіяльного дому рушила до церкви процесія, де Єпископ відслужив Молебен до Пречистої Діви Марії. Після Молебену процесія вирушила з церкви до школи, де перед входовими дверима до шкільної авдиторії поставлено престіл прикрашений цвітами та з обидвох боків українськими прапорами.

Чину посвячення довершив Митрополит Амврозій. Під час молебену як і чину свячення обидвом владикам сослужили: о. декан Антін Борса, монсіньйор Лев Адамяк, монсіньйор Володимир Паска, о. Мирослав Харина, о. Михайло Федорович і о. Василь Лостен.

Після посвячення, о год 6-ій в шкільній авдиторії відбувся бенкет, в якому взяло участь понад 500 учасників. За почесними столами засіли Високодостойні Владики та 35 священиків українських та місцевих латинських, які були присутні під час всіх урочистостей. Зі світських достойників були присутні: конгресмен 15-го Дистрикту пан Едвард Паттен, посадник міста пан Джеймс Флінн, представник Головного Уряду Провидіння пані Вовчак та інші. Тостмайстром бенкету був бувший парох отець Михайло Федорович, який вміло і з дотепом провадив бенкетом. Започатковано бенкет молитвою і благословенням яствія і пиття, чого довершив Митрополит Амврозії.

Митрополит виголосив промову українською та англійською мовами, в яких вказав на значення рідної школи для громади та закликав батьків звернути пильну увагу на виховання своїх дітей у релігійному та українському дусі. Головним промовцем на бенкеті був о. Федорик. Також промовляли: посадник міста пан Джеймс Флин та Кир Ярослав.

Заслуговує зокрема на відмічення промова Єпископа Ярослава. Ідучи сюди до вас мої дороги, сказав Кир Ярослав, я думав писати свою промову, але потім рішив, що буду говорити те, що мені моє серце підкаже. Владика згадав, коли ще він був парохом в Перт Амбой і хоч покликаний своїми вищими властями на пост, який тепер займає і вернувся до міста, в якому народився, то його серце залишилося в Перт Амбой. — Я завжди читаю в пресі все, що є лише про Перт Амбой, і радію, що громада живе і розвивається, і що праця іде. Владика Ярослав вказав на завдання української парохіяльної школи: виховати дітей на добрих і вірних католицької Церкви та на свідомих свого українського походження, щоб вони знали, що походять з українського роду. Владика Ярослав згадав про заслуги для парохії і для будови цієї школи бувшого шефа поліції і голову церковного комітету блаженної пам'яті Івана Швайлика, заслуги попередніх парохів і теперішнього о. Сулика.

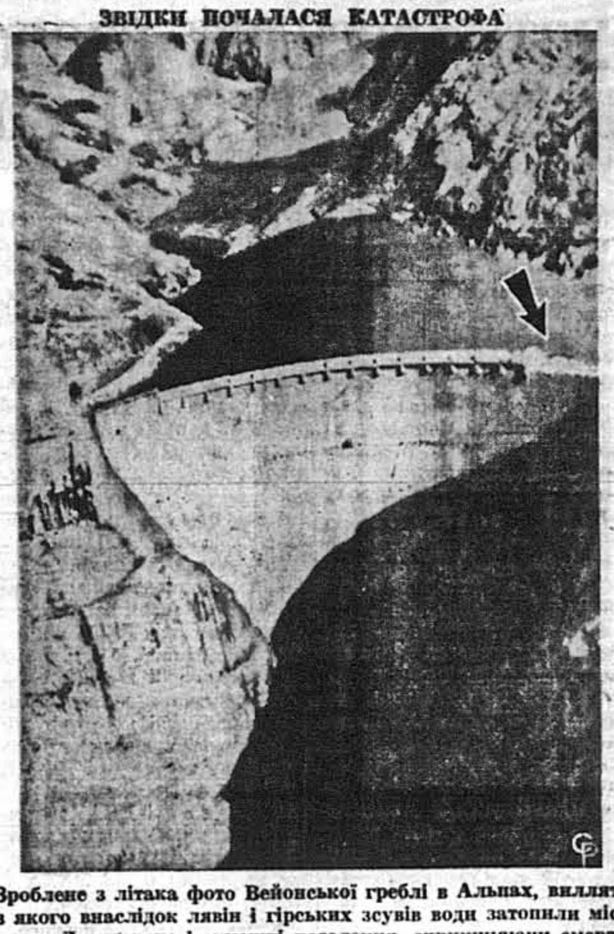
Тостмайстер о. Михайло Федорович представив всіх почесних гостей та представників організацій, які зложили свої жертви на покриття коштів будови школи. На кінець забрав слово парох о. Стефан Сулик, який подякував всім, а зокрема обидвом Владикам і всьому духовенству за їх ласкаву участь в урочистостях, як також всім учасникам, що так чисельно прибули на посвячення і на бенкет, та просив Кир Ярослава закінчити молитвою бенкет.

Ще довго після бенкету Владика Ярослав вітався з бувшими своїми парохіянами, які сформували чергу через цілу залю та уділяв всім Архиєрейське Благословення. Треба також відмітити, що завдяки енергійним заходам пароха о. Сулика вже в цьому навчальному сезоні почнеться навчаня в новопосвяченій школі, яке будуть провадити сестри.

Г. Т.

● **Грецький уряд** рішив привернути давню красу занедбаному надбережжю річки Іліссос в Атенах, що її звеличував Плято 2.400 років тому. Мають — тримаючись вірно вказівок із творів античної Греції — відтворити те місце, на якому збиралися учні Сократа.

ЗВІДКИ ПОЧАЛАСЯ КАТАСТРОФА

Зроблене з літака фото Вейонської греблі в Альпах, вилляті з якого внаслідок лявин і гірських зсувів води затопили містечко Льонґароне і сумежні поселення, спричиняючи смерть яких 4,000 людей.

На шляху до Берліну Совєти провокували зудар з військом ЗДА

Берлін. — Впродовж трьох останніх днів минулого тижня настала була грізна ситуація на шляху до Берліну, у віддалі яких 20 миль від його західніх окраїн. Совєтські вояки на контрольному пункті Марієнборн зупинили американський військовий конвой, що їхав привичним довгим на 110 миль шляхом з Західньої Німеччини до Західнього Берліну, разом 61 чоловік і 18 авт. Большевики зажадали, щоб усі вояки висіли з своїх авт для підрахування їх совєтською сторожею. Американський лейтенант відмовився, а тоді большевики мерщій поставили впоперек автостради свої панцерні авта і стягнули сильні континенти війська, з танками і протитанковою артилерією. За кілька годин пропущено конвой, але зупинено його знову у Бабельсберґу. Згодом над'їхав другий американський конвой, 164 вояків і 26 авт. Обидва ті конвої перестояли на шляху в Бабельсберґу 52 годинни й вояки переспали дві ночі у спальних мішках у своїх автах, при розставлених довкола авт стежах. Одинаково американський, як британський і французький командантн в Західньому Берліні зголосили протести до совєтського командира в Німеччині, генерала Івана І. Якубовського. У Вашинґтоні прийнято совєтську поведінку дуже серйозно. Президент Кеннеді негайно запротестував проти неї перед совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, який ніби нічого про ту історію не знав. Так само совєтський амбасадор у Вашинґтоні Анатолій Добринін запевняв, що він вперше почув про той інцидент. Все ж, у Москві про це знали і схвалювали поведення совєтських командантів на доступах до Берліну, бо коли американський амбасадор Фой Колер зголосив особисто рішучий протест у Валеріяна Зоріна, то той виправдувався, що річ іде про контрольну процедуру, якій ніби американські вояки, що їхали з Західньої Німеччини до Західнього Берліну, повинувалися раніше та не хотіли повинуватись тепер. Американські керівні кола заперечили, наче б раніше американські вояки висідали з своїх авт і цавали себе рахувати совєтським контрольним стежам і зажадали перепущення конвою. В суботу пополудні врешті Совєти очистили шлях і дали дозвіл згаданим двом американським конвоям поїхати до Берліну. В п'ятницю і в суботу доставлено тим воякам, зупиненим на шляху, гарячі харчі. В міжчасі у Вашинґтоні двічі нараджувались з державним секретарем Діном Раском амбасадори Британії, Франції і Західньої Німеччини й запанувала була напружена атмосфера, як перед можливим вибухом нового гострого конфлікту з Совєтами. Після того, як Совєти завернули, американські часописи коментували той інцидент, як діло дійсно тільки нижчих військових властей на шляху до Берліну, а не свідому спробу провокації збоку совєтського уряду, який ніби не хоче тепер в ході переговорів щодо купна збіжжя в ЗДА, псувати американсько - совєтські відносини.

Труман радився Айзенгавера в 1952 році, чи кандидувати на президента

Вашинґтон. — Колишній президент Гаррі С. Труман радився в 1952-му році генерала Д. Д. Айзенгавера, чи кандидувати на повну другу каденцію на президента ЗДА. При цій нагоді він старався намовити генерала Айзенгавера, щоб він кандидував на президента як представник Демократичної партії. Про це пише тепер генерал Айзенгавер в щоденнику „Ню Йорк Таймс", де він в понеділок 14-го жовтня почав друкувати серіями свої спогади „Роки в Білому Домі", які мають появитися пізніше окремим книжковим виданням в двох томах. Перший том має підзаголовок „Мандат на зміну". Книжка появиться в листопаді цього року. Айзенгавер дістав рукою писаний лист від президента С. Трумана 18-го грудня 1951-го року, на який відповів 1-го січня 1952. Труман писав, що хотів бо, щоб до Білого Дому не дістався якийсь ізоляціоніст, тому просив, щоб Айзенгавер виявив свої власні пляни, бо вже була кампанія за те, щоб Айзенгавер погодився кандидувати в 1952 році. Айзенгавер відповів, що він сам ніколи не мріяв про те, щоб старатися про президентуру, але виявилося, що можуть зайти такі обставини, що людина мусить іти за голосом інших і не жити на емеритурі. Айзенгавера старалися втягнути в політику ще в 1947 році, коли він був командантом збройних сил союзників в Европі, але тоді Айзенгавер не рішився був вступати чинно в політику.

● **Населення** латинських американських держав збільшується в найшвидшому темпі в світі, бо по 2.9 відсотка річно. Населення Азії збільшується по 2.3 відсотка річно, так само зростає воно і в Африці.

У 20-річчя ЗУАДК

Зближаємось до ювілейних врочистостей двадцятиліття ЗУАДКомітету. Кульмінаційним пунктом тих святкувань буде великий бенкет в готелі Бенджемін Френклін у Філядельфії 19 жовтня 1963. Під час бенкету, як заповідається в запрошеннях, відбудеться і мистецька частина програми.

Як нас інформують, частину ту приготовляється дуже старанно і з усіма зусиллями, щоб вона випала якнайкраще. Програма має бути коротка і так насичена змістом, щоб учасники бенкету винесли дійсно естетичне вдоволення з кожної її хвилини. Для прозорости й кращого сприймання усіх точок — програму буде пояснювати дотепна конферансієрка. Щож нам обіцюють показати в мистецькій частині програми?

Майже нікому ще не відомо, що від ряду місяців у Філядельфії працює музичне тріо. На ювілейному бенкетіЗУАД-Комітету це тріо буде дебютувати, презентуючи нашій громаді і запрошеним гостям овочі свойого мистецького здобутку у формі ряду музичних творів українських композиторів. В тріо беруть участь: Петро Прус — скрипка, Надія Недільська-Слободян — піяно, Лілія Кафман — чельо. Відома наша співачка Наталія Андрусів, яка під час великого переселення ЗУАД-Комітету була урядничкою в головній анцелярії ЗУАДК-у, приготовляє на той вечір старанно дібрані вокальні точки. Почуємо в її інтерпретації твори, рідко виконувані на наших естрадах: В. Балтаровича — повна настрою й експресії „Чорногора", з акомпаніяментом піяна і флейти, а також музична перлина композиції В. Грудина — „Гей Волошин сіно косить" при акомпаніяменті трія.

Центральною атракцією вечора має бути прибуття на залю одної дуже популярної особистости нашої доби, яку українці краще знають, ніж котру-будь з найпопулярніших зірок Голливуду. Кажуть, що до того ювілейного виступу приготовляє капітальний балак і повінчування не хто інший, як саме несмертельний Гриць Зозуля. Спеціяльний текст присвячений двадцятиліттю ЗУАДК-у виготовляє Едвард Козак (ЕКО), а в ролі Гриця Зозулі виступить незрівняний наш актор, корифей сцени, маестро Йосиф Гірняк.

Доходять слухи, що й наші бувші вояки готуються до того свята з якимись несподіванками, бо цього ж року припадає особистий ювілей д-ра Володимира Ґалана. Тепер саме сповняється сорок п'ять років його громадської діяльности.

Д-р В. Ґалан також один з визначніщих учасників визвольних змагань, серед усіх своїх занять умів знайти час, щоб організувати наших бувших вояків та оживити їх діяльність в терені української спільноти.

Які це несподіванки — не знаємо, бо вони є заклясифіковані як „військова" тайна". Словом — вечір заповідається цікаво, і є всі дані вірити, що буде він одною з культурніщих атракцій осіннього сезону в нашій українській громаді.

Чому і Вам не взяти в ньому участи? Прийдіть. Зголосіть свою участь в бенкеті негайно телефоном на Число GL-5-3774.

Н. Н.

Короткі вістки

● **Ахмед Шукайрі** — це фанатичний противник Ізраїлю, колишній втікач із Палестини. Він був делеґатом до Об'єднаних Націй спершу Сирії, після того Савді Арабії. Який тиждень тому Савді Арабія відкликала його, але негайно Об'єднана Арабська Республіка запросила його до складу своєї делеґації.

● **1.300 молодих берлінців** поїхали до Чехословаччини, щоб особисто перевірити правду про нацистські знущання в Чехословаччині. Вони відвідали колишній великий концентраційний табір в Терезієнштадт і село Лідіце, що його німці спалили і поруйнували до тла, вистрілявши всіх його мешканців, в 1942 році.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 18-го ЖОВТНЯ 1963 р.:

БРУКЛИН, Н. Й. Спеціяльні збори Т-ва Запорізька Січ, Відд. 325 в год. 8-ій веч. Є важні справи про 55-літній ювілей Товариства. — А. Цюпа, секр.

СУБОТА, 19-го ЖОВТНЯ 1963 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання вкладок 397 Відділу в суботу 19-го жовтня від год. 3-4 по пол. під ч. 847 Н. Френклин вул. — О. Штогрин, секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори В-ва св. о. Николая, 5 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі. На зборах звітуватиме Конт. Комісія за час 3-ох місяців. Рівнож можна буде вплатити свої вкладки. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорноморська Січ, Відд. 14, о год. 7:30 веч. в Січовій залі, 508 — 18 Ave. — М. Демків, пред., М. П. Отрок, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори 175 Відд. В-ва св. о. Миколая, в год. 7-ій веч. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься вирівняти свої вкладки. — С. П. Крупка, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 372 Відд. в год. 7:30 веч. в залі Іґіл Гол, 210 Чорч вул.. На зборах звітуватимуть Ів. Головка і Конст. Наконечний з окружних Зборів Товариств. П. Шило, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

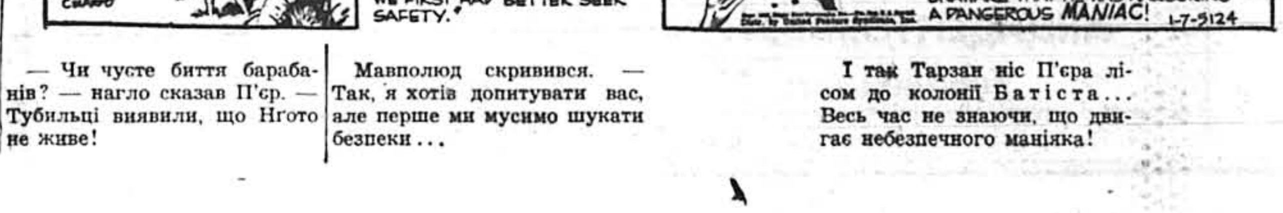
● РОЗШУКИ ●

Іван КАНТОР — прошу зголоситись він сам або хто його знає на адресу.
Стефанія Станішевська
110 Sheridan Street
Bridgeport, Conn.

Пошукую своїх сусідів
ДУХНИЧА
Степана та Миколу
Хто знав би про них, або самі прошу писати:
Antin MALANIAK
1304 W. ROCKLAND ST.
Philadelphia 41, Pa.
U.S.A.

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ТАРЗАН, ч. 5124. П'єр — небезпечний маніяк!

— Чи чуєте биття барабанів? — нагло сказав П'єр. — Тубильці виявили, що Нґото не живе!

Мавполюд скривився. — Так, я хотів допитувати вас, але перше ми мусимо шукати безпеки...

І так Тарзан ніс П'єра лісом до колонії Батіста... Весь час не знаючи, що двигає небезпечного маніяка!